

Diagnostika a farmakoterapie ADHD v dospělosti – 1. část

MUDr. Michal Vodička

Psychiatrická ambulance, České Budějovice

Úvodní část přehledového článku o ADHD prezentuje prevalenci, historický vývoj, etiologii, symptomy a diagnostiku včetně významu psychologického vyšetření. Dále se věnuje farmakoterapeutickým možnostem ADHD dostupných v České republice, včetně jejich účinnosti, nežádoucích účinků, interakcí s jinými léčivými, zdravotních rizik a specifických aspektů užívání v graviditě a laktaci. Rovněž popisuje odlišnosti mezi ADHD v dětství a dospělosti.

Klíčová slova: ADHD, medikace, stimulancia, emoční dysregulace.

The diagnosis and pharmacotherapy of Adult ADHD - part 1

The introductory part of this review article on ADHD presents the prevalence, historical development, etiology, symptoms and diagnosis, including the importance of psychological assessment. It also discusses the pharmacotherapeutic options available in the Czech Republic, including their efficacy, side effects, interactions with other medications, potential health risks, and specific aspects of use in pregnancy and lactation. It also describes the differences between ADHD in childhood and adulthood.

Key words: ADHD, medication, stimulants, emotional dysregulation.

Úvod

ADHD (Attention Deficit Hyperactivity Disorder) je časté neurovývojové onemocnění, pro které jsou charakteristické poruchy pozornosti, hyperaktivita, impulzivita a poruchy dalších exekutivních funkcí, jako jsou obtíže s plánováním či motivací k činnostem (1). Příznaky začínají v dětství a u značné části jedinců přetrvávají až do dospělosti. ADHD představuje v dospělé populaci významnou, avšak často podceňovanou a nedostatečně diagnostikovanou neurovývojovou poruchu s výraznými klinickými a psychosociálními dopady. U mnoha dospělých pacientů je diagnóza stanovena opožděně, často až v průběhu psychiatrické léčby komorbidních duševních onemocnění, které předcházely stanovení primární diagnózy ADHD (2). Dospělí s ADHD často nejsou schopni rozpoznat své potíže, protože se na ně během života adaptovali, a považují je za běžnou součást svého fungování (3).

Prevalence ADHD u dospělých odhadovaná na základě epidemiologických studií se pohybuje v rozmezí 2–5 %. V klinických souborech se prevalence ADHD uvádí mezi 5 a 35 %, přičemž vyšší hodnoty odrážejí specifika sledovaných skupin a metodologické rozdíly mezi jednotlivými studiemi (4, 5). Navzdory vysoké prevalenci zůstává až 90 % dospělých s ADHD nedostatečně léčeno, přestože až 85 % jedinců diagnostikovaných v dětství a dospívání vykazuje významné příznaky i v dospělosti (6).

Stručná historie ADHD

ADHD má dlouhou historii s proměnlivým názvoslovím odrážejícím vývoj v chápání této poruchy. Již antičtí autoři, jako Hippokrates a Theofrastos, popisovali jedince s projevy nepozornosti, impulzivity a hyperaktivity (7). První systematický klinický popis podal G. Still v roce 1902, kdy poruchu přisuzoval „defektu morální kontroly“ jako důsledku organického poškození.

DECLARATIONS:

Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Ethical principles compliance:

The authors attest that their study was approved by the local Ethical Committee and is in compliance with human studies and animal welfare regulations of the authors' institutions as well as with the World Medical Association Declaration of Helsinki on Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects adopted by the 18th WMA General Assembly in Helsinki, Finland, in June 1964, with subsequent amendments, as well as with the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, updated in December 2018, including patient consent where appropriate.

Conflict of interest and financial disclosures:

None.

Funding/Support:

None.

Cit. zkr: Psychiatr. praxi. 2025;26(2):108-115

<https://doi.org/10.36290/psy.2025.019>

Článek přijat redakcí: 3. 4. 2025

Článek přijat k tisku: 20. 5. 2025

MUDr. Michal Vodička

vodicka.michal@gmail.com